

БІОЕТИЧНЕ СТАВЛЕННЯ ДО ЛАБОРАТОРНИХ ТВАРИН В УМОВАХ ВІВАРІЮ

Ворона Д.О., здобувачка вищої освіти другого (магістерського) рівня освіти
2 курсу ОП «Ветеринарна медицина» (термін навчання 5,10 роки)

Науковий керівник: **Зеленіна О.М.**, доктор філософії за спеціальністю
“Біологія”, доцент

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна

Актуальність. У сучасному світі використання лабораторних тварин у біомедичних дослідженнях є необхідним етапом розвитку науки та медицини. Проте цей підхід вимагає ретельного врахування біоетичних аспектів.

Метою нашої роботи є узагальнення та вивчення біоетичних ставлень до лабораторних тварин, які перебувають в умовах віварію.

Біоетика - це галузь моральної філософії, яка вивчає етичні проблеми, що виникають у зв'язку з використанням живих організмів у наукових дослідженнях [1]. Одним із ключових аспектів біоетики є захист прав та добробуту тварин, які використовуються у дослідженнях. Науковцям слід дотримуватися етичних стандартів у поводженні з лабораторними тваринами та задовольнити їх належними умовами утримання та захист від непотрібного страждання. Паралельно з цим, важливо забезпечити ефективність та безпеку нових методів лікування, які розробляються на основі досліджень з використанням лабораторних тварин. Контрольоване використання тварин у наукових цілях повинно бути обґрунтованим і супроводжуватися вивченням можливих ризиків для здоров'я людини та навколишнього середовища [2].

Необхідною умовою утримання тварин у віварії є відповідність їх видовим індивідуальним та біологічним особливостям. Працівники віварію повинні задовольняти їх природні потреби в воді, їжі, рухах, контактах із собі подібними та сні. Також потрібно забезпечити температурно-вологісний режим, природне освітлення та вентиляцію. Раціон встановлюється залежно від виду тварин, маси тіла, віку, стану здоров'я та виду корму [3].

Професійна підготовка персоналу у забезпеченні ефективного біозахисту для лабораторних тварин грає велику роль. Знання процедур та вміле поводження з тваринами є ключовими аспектами, які допомагають зберегти безпеку та добробут лабораторних тварин.

Дослідники мають моральний обов'язок забезпечити адекватний рівень захисту для своїх дослідницьких об'єктів. Це означає вживання всіх необхідних заходів для запобігання страждання та непотрібного страху у лабораторних тварин.

Все ширше серед науковців набуває популярності запропонована у 1959 р. Расселом і Берчем (Russell , Birch , 1959) (книга «Принципи гуманітарної експериментальної техніки») концепція «трьох R». Вона направлена на скорочення, удосконалення, заміну по відношенню до ставлення експериментів на тваринах, якої слід дотримуватися при проведенні експериментів на тваринах [4].

Висновки.

Використання лабораторних тварин у біомедичних дослідженнях потребує уважного врахування біоетичних аспектів, дотримання етичних стандартів та гарантування безпеки та ефективності нових методів лікування. Це допомагає зберегти баланс між науковим прогресом і захистом прав та добробуту тварин, що є важливим завданням для сучасної медицини. У майбутньому важливо продовжувати розвивати та вдосконалювати систему біозахисту для лабораторних тварин. Це може включати постійне оновлення протоколів безпеки, впровадження нових технологій та методик, а також сприяння науковим дослідженням у цьому напрямку. Високий професіоналізм, етична свідомість та постійне оновлення знань є ключовими компонентами успішного задоволення безпеки та добробуту лабораторних тварин у будь-яких умовах.

Список використаних джерел.

1. Недосєков В.В., Блаха Т., Ситюк М.П., Мартинюк О.Г., Мельник В.В., Юстинюк В.Є. (2021) Основи біобезпеки та благополуччя тварин Ніжин. 252 с.
2. Directive 2010/63/EU of the European Parliament and of the Council of September 2010 on the protection of animals used for scientific purposes. *Official Journal of the European Union* L276/33. 86/609/EC. 20.10.2010.
3. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 249 від 01.03.2012 р. «Про затвердження Порядку проведення науковими установами дослідів, експериментів на тваринах» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0416-12#Text>
4. Конверського, А. Є. (2010). Основи методології та організації наукових досліджень. 352 с.